

I

(Beslutninger og resolutioner, henstillinger og udtalelser)

HENSTILLINGER

RÅDET

RÅDETS HENSTILLING

af 20. december 2012

om validering af ikkeformel og uformel læring

(2012/C 398/01)

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR —

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 165 og 166,

under henvisning til forslag fra Europa-Kommissionen, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) Validering af læringsresultater, dvs. viden, færdigheder og kompetencer, der er erhvervet gennem ikkeformel og uformel læring, kan spille en vigtig rolle med hensyn til at styrke beskæftigelsesegnetheden og mobiliteten samt øge motivationen for livslang læring, især for socialt og økonomisk dårligt stillede og lavtuddannede.
- (2) I en tid, hvor Den Europæiske Union står over for en alvorlig økonomisk krise, der har medført en voldsom stigning i arbejdsløsheden, især blandt unge, og i forbindelse med en aldrende befolkning kan validering af relevant viden, færdigheder og kompetencer yde et endnu mere værdifuldt bidrag til at forbedre arbejdsmarkedets funktion, fremme mobiliteten samt forbedre konkurrenceevnen og den økonomiske vækst.
- (3) Arbejdsgiverorganisationer, de enkelte arbejdsgivere, fagforeninger, handels- og industrikamre og erhvervsorganisationer, nationale myndigheder, som deltager i anerkendelsen af erhvervsmæssige kvalifikationer og

valideringen og attesteringen af læringsresultater, beskæftigelsescentre, ungdomsorganisationer, ungdomsledere, uddannelsesudbydere og civilsamfundsorganisationer er alle vigtige interesseparter, der kan spille en vigtig rolle med at fremme ikkeformelle og uformelle læringsmuligheder og enhver efterfølgende valideringsproces.

- (4) I Europa 2020-strategien for intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst opfordres der til at udvikle viden, færdigheder og kompetencer for at skabe økonomisk vækst og beskæftigelse. I de tilhørende flagskibsinitiativer *Unge på vej* og *En dagsorden for nye kvalifikationer og job* understreges behovet for mere fleksible uddannelsesforløb, som kan gøre det lettere at komme ind og opnå fremgang på arbejdsmarkedet, lette overgangsfaserne mellem arbejde og læring og fremme validering af ikkeformel og uformel læring.
- (5) I Rådets konklusioner af 12. maj 2009 om en strategiramme for europæisk samarbejde på uddannelsesområdet (ET 2020) ⁽¹⁾ bemærkedes det, at livslang læring bør betragtes som et grundlæggende princip bag hele rammen, som skal omfatte læring i alle sammenhænge – formelle, ikkeformelle eller uformelle.
- (6) I *En EU-strategi for unge — investering og mobilisering, en fornyet åben koordinationsmetode tilpasset udfordringer og muligheder på ungdomsområdet* fra 2009 opfordredes der til bedre anerkendelse af færdigheder, som er opnået gennem ikkeformel uddannelse for unge, og behovet for fuld udnyttelse af de redskaber, der findes på EU-plan, til validering af viden, færdigheder og kompetencer til anerkendelse af kvalifikationer understregedes.

⁽¹⁾ EUT C 119 af 28.5.2009, s. 2.

Strategien blev godkendt ved Rådets resolution af 27. november 2009 om nye rammer for det europæiske samarbejde på ungdomsområdet (2010-2018) ⁽¹⁾.

- (7) I kommunikéet fra Brugge fra december 2010 erklærede de europæiske ministre med ansvar for erhvervsrettet uddannelse, de europæiske arbejdsmarkedsparter og Europa-Kommissionen, at de deltagende lande senest i 2015 bør påbegynde udviklingen af nationale procedurer for anerkendelse og validering af ikkeformel og uformel læring, der i givet fald er understøttet af nationale referencerammer for kvalifikationer.
- (8) Kommunikéet fra konferencen af europæiske ministre med ansvar for videregående uddannelse, den 28.-29. april 2009 i Leuven og Louvain-la-Neuve, fremhævede, at vellykkede politikker for livslang læring bør indeholde grundlæggende principper og procedurer for anerkendelse af tidligere uddannelse på grundlag af læringsresultater, mens Rådets konklusioner af 28. november 2011 om moderniseringen af videregående uddannelser af 28. november 2011 ⁽²⁾ opfordrede medlemsstaterne til at udvikle klare overgangsmuligheder til videregående uddannelser fra erhvervsfaglige og andre uddannelses typer samt mekanismer for anerkendelse af tidligere læring og erfaringer, der er erhvervet uden for det formelle uddannelsessystem.
- (9) Rådets resolution af 28. november 2011 om en ny europæisk dagsorden for voksenuddannelse ⁽³⁾ fastlægger som et af sine prioriterede områder for perioden 2012-2014 at indføre fuldt funktionelle systemer til validering af ikkeformel og uformel læring og fremme, at de benyttes af voksne i alle aldre og på alle kvalifikationsniveauer samt af virksomheder og andre organisationer.
- (10) Rådets resolution af 19. december 2002 om fremme af styrket europæisk samarbejde om erhvervsuddannelse ⁽⁴⁾ og Københavnerklæringen af 30. november 2002 kræver, at der udvikles et sæt af fælles principper for validering af ikkeformel og uformel læring.
- (11) Konklusionerne vedtaget af Rådet og repræsentanterne for medlemsstaternes regeringer, forsamlet i Rådet den 18. maj 2004, fremmer fælles europæiske principper for identifikation og validering af ikkeformel og uformel læring.
- (12) Siden 2004 er der regelmæssigt blevet udgivet en europæisk fortegnelse over validering af ikkeformel og uformel læring med ajourførte oplysninger om den aktuelle valideringspraksis i de europæiske lande, mens der i 2009 blev udgivet europæiske retningslinjer for validering af ikkeformel og uformel læring.

- (13) Europa-Parlamentets og Rådets beslutning nr. 2241/2004/EF af 15. december 2004 om en samlet fællesskabsramme for større gennemsigtighed i kvalifikationer og kompetencer (Europass) ⁽⁵⁾ indførte Europass, der er en europæisk dokumentmappe, som borgerne kan anvende, når de har behov for at redegøre for og fremlægge deres kvalifikationer og kompetencer i Europa.
- (14) Resolutionen vedtaget af Rådet og repræsentanterne for medlemsstaternes regeringer, forsamlet i Rådet den 18. maj 2006, om anerkendelse af værdien af ikkeformel og uformel læring på det europæiske ungdomsområde ⁽⁶⁾ opfordrede medlemsstaterne til at muliggøre identifikation af kompetencer, som er erhvervet ved ikkeformel og uformel læring, så de kan blive anerkendt på arbejdsmarkedet.
- (15) Youthpass blev oprettet som et gennemsigtighedsværktøj for deltagere i projekter, der er finansieret af programmet »Aktive unge«, der blev oprettet af Europa-Parlamentet og Rådet ved afgørelse nr. 1719/2006/EF ⁽⁷⁾.
- (16) I Europa-Parlamentets og Rådets henstilling af 23. april 2008 om etablering af den europæiske referenceramme for kvalifikationer for livslang læring ⁽⁸⁾ opfordredes medlemsstaterne til at knytte deres nationale kvalifikationssystemer til den europæiske referenceramme for kvalifikationer og at fremme validering af ikkeformel og uformel læring i overensstemmelse med de fælles europæiske principper, der blev vedtaget i maj 2004.
- (17) Det europæiske meritoverførsels- og meritakkumulerings-system (ECTS), der blev etableret i 1989 inden for rammerne af Erasmusprogrammet, tildeler meritpoint for formel læring på grundlag af læringsresultater og den studerendes arbejdsbyrde og letter samtidig videregående uddannelsesinstitutioners tildeling af meritpoint på grundlag af læringsresultater for ikkeformelt og uformelt læringsudbytte.
- (18) Europa-Parlamentets og Rådets henstilling af 18. juni 2009 om fastlæggelse af en europæisk referenceramme for kvalitetssikring af erhvervsuddannelserne ⁽⁹⁾ fastslog, at rammen bør være til støtte for gennemførelsen af de fælles europæiske principper for identifikation og validering af ikkeformel og uformel læring, forbedre det indbyrdes forhold mellem uddannelse og beskæftigelse og bygge bro mellem formel, ikkeformel og uformel læring.

⁽¹⁾ EUT C 311 af 19.12.2009, s. 1.

⁽²⁾ EUT C 372 af 20.12.2011, s. 36.

⁽³⁾ EUT C 372 af 20.12.2011, s. 1.

⁽⁴⁾ EFT C 13 af 18.1.2003, s. 2.

⁽⁵⁾ EUT L 390 af 31.12.2004, s. 6.

⁽⁶⁾ EUT C 168 af 20.7.2006, s. 1.

⁽⁷⁾ EUT L 327 af 24.11.2006, s. 30.

⁽⁸⁾ EUT C 111 af 6.5.2008, s. 1.

⁽⁹⁾ EUT C 155 af 8.7.2009, s. 1.

- (19) Europa-Parlamentets og Rådets henstilling af 18. juni 2009⁽¹⁾ etablerede et europæisk meritoverførselssystem for erhvervsuddannelse (ECVET), der skal anvendes til overførsel og akkumulering af den enkeltes læringsresultater, som er erhvervet i en formel og, hvor det er hensigtsmæssigt, i en ikkeformel eller uformel sammenhæng.
- (20) Høringer i form af en onlineundersøgelse, drøftelser i relevante politiske organer og en række forskellige peer-læringsaktiviteter med arbejdsmarkedets parter viser overvældende enighed om betydningen af at synliggøre viden, færdigheder og kompetencer, som erhverves gennem livs- og arbejds erfaring, og bred tilslutning til et EU-initiativ med henblik på at forbedre valideringspolitikker og -praksisser i medlemsstaterne —

VEDTAGET DENNE HENSTILLING:

1. MEDLEMSSTATERNE BØR MED HENBLIK PÅ AT GIVE DEN ENKELTE MULIGHED FOR AT VISE, HVILKE FÆRDIGHEDER VEDKOMMENDE HAR ERHVERVET SIG UDEN FOR FORMEL UDDANNELSE OG UNDERVISNING, HERUNDER I KRAFT AF ERFARINGER MED MOBILITET, OG FOR AT ANVENDE DISSE I SIN KARRIERE OG VIDERE UDDANNELSE OG MED BEHØRIG HENSYNTAGEN TIL NÆRHEDSPRINCIPPET:

1. senest i 2018, i overensstemmelse med nationale omstændigheder og særlige forhold, og som de anser for passende, have indført ordninger for validering af ikkeformel og uformel læring, der sætter den enkelte i stand til:
- a) at få valideret viden, færdigheder og kompetencer, som er opnået gennem ikkeformel og uformel læring, herunder eventuelt via åbne uddannelsesressourcer,
 - b) at få anerkendt disse kvalifikationer helt, eller eventuelt delvist, på grundlag af det validerede ikkeformelle og uformelle læringsudbytte, uden at dette berører anden gældende EU-ret, især Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2005/36/EF af 7. september 2005 om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer⁽²⁾.

Medlemsstaterne kan prioritere visse områder og/eller sektorer inden for deres valideringsordninger i overensstemmelse med deres behov.

2. når det er hensigtsmæssigt, medtage følgende elementer i valideringsordningerne for ikkeformel og uformel læring og give den enkelte mulighed for at benytte sig af disse hver for sig eller kombineret, i henhold til vedkommendes behov:
- a) KORTLÆGNING af den enkeltes læringsresultater opnået gennem ikkeformel og uformel læring
 - b) DOKUMENTATION af den enkeltes læringsresultater opnået gennem ikkeformel og uformel læring

- c) VURDERING af den enkeltes læringsresultater opnået gennem ikkeformel og uformel læring
- d) CERTIFICERING af resultaterne af vurderingen af den enkeltes læringsresultater opnået gennem ikkeformel og uformel læring i form af en anerkendt kvalifikation, eller meritpoint som fører til en anerkendt kvalifikation, eller på en anden måde, der findes hensigtsmæssig.

3. når det er hensigtsmæssigt, anvende følgende principper for valideringsordningerne for ikkeformel og uformel læring, idet der tages hensyn til nationale, regionale og/eller lokale såvel som sektorspecifikke behov og karakteristika:

- a) Valideringsordningerne er knyttet til nationale referencerammer for kvalifikationer og er i overensstemmelse med den europæiske referenceramme for kvalifikationer.
- b) Oplysninger og vejledning om fordelene ved og mulighederne for validering og om de relevante procedurer er tilgængelige for den enkelte og organisationer.
- c) Mindre gunstigt stillede grupper, herunder arbejdsløse, eller personer i fare for at blive arbejdsløse, vil især kunne drage nytte af valideringsordningerne, eftersom validering kan øge deres deltagelse i livslang læring og forbedre deres adgang til arbejdsmarkedet.
- d) Enkeltpersoner, som er arbejdsløse eller er i fare for at blive arbejdsløse, har mulighed for — i overensstemmelse med national lovgivning og særlige forhold — at få foretaget en kvalifikationsvurdering af deres viden, færdigheder og kompetencer inden for et rimeligt tidsrum, ideelt set senest seks måneder efter, at der er blevet konstateret et behov.
- e) Valideringen af ikkeformel og uformel læring støttes af passende vejledning og rådgivning og er lettilgængelig.
- f) Der er etableret gennemsigtige mekanismer til kvalitetssikring i overensstemmelse med eksisterende kvalitetsrammer, som understøtter pålidelige, gyldige og troværdige vurderingsmetoder og -redskaber.
- g) Der gives mulighed for udvikling af de erhvervsmæssige kompetencer hos det personale, der deltager i valideringsprocessen inden for alle relevante sektorer.
- h) Kvalifikationer eller eventuelt dele af kvalifikationer, som er opnået på baggrund af valideringen af ikkeformel og uformel læringsudbytte, overholder de aftalte standarder, der gælder enten for de samme eller tilsvarende kvalifikationer, som opnås inden for formelle uddannelsesprogrammer.
- i) Anvendelsen af EU-gennemsigthedsværktøjer såsom Europassrammen og Youthpass fremmes med henblik på at lette dokumentationen af læringsresultater.

⁽¹⁾ EUT C 155 af 8.7.2009, s. 11.

⁽²⁾ EUT L 255 af 30.9.2005, s. 22.

- j) Der eksisterer synergier mellem valideringsordningerne og de meritoverførselssystemer, der finder anvendelse inden for det formelle uddannelsessystem, såsom ECTS og ECVET

4. fremme inddragelse i udviklingen og gennemførelsen af de i punkt 1-4 nævnte elementer og principper af alle relevante interesseparter såsom arbejdsgivere, fagforeninger, handels- og industrikamre og erhvervsorganisationer, nationale myndigheder, som deltager i anerkendelsen af erhvervsmæssige kvalifikationer, beskæftigelsescentre, ungdomsorganisationer, ungdomsledere, uddannelsesudbydere og civilsamfundsorganisationer.

Med henblik på at fremme deltagelse i denne proces:

- a) bør arbejdsgivere, ungdomsorganisationer og civilsamfundsorganisationer fremme og lette kortlægningen og dokumentationen af læringsresultater, der erhverves på arbejdspladsen eller i forbindelse med frivillige aktiviteter, gennem anvendelse af relevante EU-redskaber for gennemsigtighed såsom dem, der er udviklet inden for Europassrammen og Youthpass

- b) bør uddannelsesudbydere lette adgangen til formelle uddannelsessystemer på baggrund af læringsresultater opnået i ikkeformelle og uformelle sammenhænge og, hvor det er hensigtsmæssigt og muligt, give undtagelser og/eller tildele meritpoint for relevante læringsresultater opnået i sådanne sammenhænge

5. fremme samordning om valideringsordninger mellem interesseparter inden for uddannelses-, beskæftigelses- og ungdomsrelaterede sektorer samt inden for andre relevante politikområder.

2. MEDLEMSSTATERNE OG KOMMISSIONEN BØR TRÆFFE FØLGENDE FORANSTALTNINGER:

- a) følge op på denne henstilling gennem rådgivningsgruppen for den europæiske referenceramme for kvalifikationer, der er nedsat ved Europa-Parlamentets og Rådets henstilling af 23. april 2008 om etablering af den europæiske referenceramme for kvalifikationer for livslang læring⁽¹⁾, og, hvor det er hensigtsmæssigt, inddrage relevante ungdomsorganisationer og repræsentanter for den frivillige sektor i efterfølgende aktiviteter i rådgivningsgruppen for den europæiske referenceramme for kvalifikationer

- b) indberette, hvilke fremskridt der er gjort efter vedtagelsen af denne henstilling i fremtidige fælles rapporter fra Rådet og Kommissionen inden for ET 2020-strategirammen og i fremtidige fælles EU-ungdomsrapporter inden for de nye rammer for det europæiske samarbejde på ungdomsområdet

- c) understøtte gennemførelsen af denne henstilling gennem anvendelse af EU-agenturenes ekspertviden, især Cedefops, og ved at rapportere om situationen med hensyn til validering af ikkeformel og uformel læring i den årlige rapport om udviklingen af nationale referencerammer for kvalifikationer.

3. KOMMISSIONEN BØR TRÆFFE FØLGENDE FORANSTALTNINGER:

- a) bistå medlemsstaterne og interesseparterne ved:

— at fremme effektiv peerlæring og udveksling af erfaring og god praksis

— regelmæssigt at gennemgå de europæiske retningslinjer for validering af ikkeformel og uformel læring i fuldt samråd med medlemsstaterne

— regelmæssigt at gennemgå den europæiske fortegnelse over validering af ikkeformel og uformel læring i samarbejde med medlemsstaterne

- b) inden 2018 overveje en videreudvikling – i samråd med medlemsstaterne, som specificeret i beslutning nr. 2241/2004/EF – af instrumenterne inden for Europassrammen, som letter gennemsigtigheden af validerede læringsresultater opnået gennem ikkeformel og uformel læring i hele Unionen

- c) i samarbejde med medlemsstaterne sikre, at programmerne for livslang læring og aktive unge og – med forbehold af forhandlingerne om den næste flerårige finansielle ramme – fremtidige europæiske programmer for uddannelse, ungdom og sport og de europæiske strukturfonde anvendes til at understøtte gennemførelsen af denne henstilling

- d) i samarbejde med medlemsstaterne og efter at have konsulteret de berørte parter at vurdere og evaluere de foranstaltninger, der træffes i medfør af denne henstilling, og senest den 31. december 2019 at aflægge rapport til Rådet om de opnåede erfaringer og følgerne for fremtiden, herunder om nødvendigt en eventuel genovervejelse og revision af denne henstilling.

Udfærdiget i Bruxelles, den 20. december 2012.

På Rådets vegne

E. FLOURENTZOU

Formand

⁽¹⁾ EUT C 111 af 6.5.2008, s. 1.

BILAG

DEFINITIONER

I denne henstilling forstås ved:

- a) »formel læring«: læring, som foregår i en organiseret og struktureret sammenhæng, som er udformet specifikt med henblik på læring, og som almindeligvis fører til en titel som regel i form af tildelingen af et certifikat eller eksamensbevis. Formel læring omfatter almen uddannelse, grundlæggende erhvervsuddannelse og videregående uddannelse
- b) »ikkeformel læring«: læring, som foregår gennem planlagte aktiviteter (hvad angår læringsmålsætninger, undervisningstid), hvor der findes en eller anden form for system, der tjener som støtte for undervisningen (f.eks. lærer-elev-forhold). Ikkeformel læring kan omfatte programmer med henblik på videregivelse af faglige færdigheder, læse- og skrivefærdigheder for voksne og grundlæggende uddannelse for personer, der er gået ud af skolen for tidligt. De mest almindelige eksempler på ikkeformel læring er kurser på arbejdspladsen, hvormed virksomheder opgraderer og forbedrer arbejdstagernes færdigheder, f.eks. deres ikt-kvalifikationer, struktureret onlinelæring (f.eks. ved hjælp af åbne uddannelsesressourcer) og kurser, som tilrettelægges af civilsamfundsorganisationer for deres medlemmer, for deres målgruppe eller for offentligheden
- c) »uformel læring«: læring, som er et resultat af hverdagsaktiviteter med relation til arbejde, familie eller fritid, og som ikke er organiseret og struktureret hvad angår målsætninger, undervisningstid eller undervisningsstøtte. Uformel læring behøver fra den lærendes perspektiv ikke at være intentionel. Eksempler på læringsresultater opnået gennem uformel læring er færdigheder, som opnås gennem livs- og arbejds erfaringer, projektledelseskvalifikationer eller ikt-kvalifikationer opnået på arbejdspladsen, sproglige og tværkulturelle færdigheder opnået under et udlandsophold, ikt-kvalifikationer opnået uden for arbejdspladsen, færdigheder opnået i forbindelse med frivilligt arbejde, kulturelle aktiviteter, sport, arbejde med unge eller gennem aktiviteter i hjemmet (f.eks. pasning af et barn)
- d) »åbne uddannelsesressourcer«: digitaliseret materiale, der tilbydes gratis og åbent til brug og genbrug for lærere, elever og selvstuderende til undervisning, læring og forskning. Det omfatter undervisningsmateriale, softwareværktøjer til udvikling, brug og distribuerende af indhold og gennemførelsesressourcer såsom åbne licenser. Åbne uddannelsesressourcer omfatter også akkumulerede digitale aktiver, der kan tilpasses og være til nytte uden at begrænse andres muligheder for at gøre brug af dem
- e) »kvalifikationsvurdering«: en proces, der har til formål at identificere og analysere en persons viden, færdigheder og kompetencer, herunder vedkommendes egnethed og motivation med henblik på at definere et karriereprojekt og/eller planlægge en faglig nyorientering eller et uddannelsesprojekt. Formålet med en kvalifikationsvurdering er at hjælpe den pågældende med at analysere sin karrieremæssige baggrund, vurdere sin stilling i arbejdsmarkedsmæssig sammenhæng og planlægge et karriereløb eller i visse tilfælde forberede valideringen af ikkeformelle og uformelle læringsresultater
- f) »kvalifikation«: et formelt resultat af en evaluering- og valideringsproces, der opnås, når et kompetent organ fastslår, at en bestemt person har opnået læringsresultater i henhold til bestemte standarder
- g) »læringsresultater«: opgørelser over, hvad en lærende ved, forstår og er i stand til at udføre efter en afsluttet læringsproces, og som defineres i form af viden, færdigheder og kompetencer
- h) »national referenceramme for kvalifikationer«: et instrument til klassificering af kvalifikationer i henhold til et sæt kriterier for specifikke læringsniveauer, som sigter på at integrere og koordinere nationale delsystemer for kvalifikationer og forbedre kvalifikationernes gennemsigtighed, tilgængelighed, udvikling og kvalitet i forhold til arbejdsmarkedet og civilsamfundet
- i) »validering«: en proces, hvor et kompetent organ bekræfter, at en bestemt person har opnået læringsresultater målt i forhold til en relevant standard, og som består af følgende fire adskilte faser:
 - 1) KORTLÆGNING af en persons særlige erfaringer på grundlag af en dialog
 - 2) DOKUMENTATION, der synliggør den pågældende persons erfaringer
 - 3) en formel VURDERING af disse erfaringer og
 - 4) CERTIFICERING af vurderingens resultater, som kan føre til en delvis eller helt anerkendt kvalifikation
- j) »anerkendelse af tidligere uddannelse«: validering af læringsresultater — enten fra formel uddannelse eller ikkeformel og uformel læring — der er erhvervet inden anmodningen om validering.